

ILLUSZTRÁCIÓK JEGYZÉKE

1. Doboka vára alaprajza (*Constantinescu, Miron – Daicovicu, Constantin – Pascu, Ștefan*: Istoria României. Compendiu. Buc, 1971. 6. számú melléklet).
2. Bihar vára alaprajza (IR II. 24. ábra).
3. Tartód vára alaprajza (*Ferenczi Géza – Ferenczi István*: A varsági Tartód vára és történelmi jelentősége. Korunk, 1971. VIII. szám. 1141).
4. Kecskés vára alaprajza (*Anghel, Gheorghe – Berciu, Ion*: Cetății medievale din sud-vestul Transilvaniei. Buc, 1968. I. ábra).
5. A malajesdi vár alaprajza (*Popa, Radu*: Cetățile din Țara Hațegului, BMI. 1972. 3. szám, 9. ábra).
6. Vajdahunyad vára első alaprajza (*Vătășianu*: ArtaF. 4. ábra).
7. Vajdahunyad vára második alaprajza (*Vătășianu*: ArtaF. 231. ábra).
8. A kelneki vár alaprajza (*Vătășianu*: ArtaF. 6. ábra).
9. Szelindek vára alaprajza (*Vătășianu*: ArtaF. 244. ábra).
10. Zebernik vára alaprajza (*Anghel, Gheorghe – Berciu, Ion*: i. m. II. ábra).
11. A székelyderzsi templomvár alaprajza (*Vătășianu*: ArtaF. 546. ábra).
12. A prázsmári templomvár alaprajza (Cetatea Țărănească din Prejmer. Buc, 1964.).
13. Az illyefalvi templomvár alaprajza (*Vătășianu*: ArtaF. 546. ábra. Orbán Balázs vázolata).
14. A kisselyki templomvár alaprajza (*Vătășianu*: ArtaF. 534. ábra).
15. Vajdahunyad vára harmadik alaprajza (*Vătășianu*: ArtaF. 232. ábra).
16. A szilágysomlyói vár alaprajza (Nemes Ödön rajza 1866-ból. Budapest, Műemléki Tervtár).
17. A tótfalvi vár alaprajza (*Anghel, Gheorghe – Berciu, Ion*: i. m. III. ábra).
18. A diódi vár alaprajza (*Anghel, Gheorghe – Berciu, Ion*: i. m. IV. ábra).
19. Vöröstorony és metszete 1800-ból (Hadmérnöki felvétel. Bécs, Hadilevéltár).
20. A szamosújvári vár alaprajza 1755-ből (Hadmérnöki felvétel. Bécs, Hadilevéltár).
21. A fogarasi vár alaprajza (Hadmérnöki felvétel. Bécs, Hadilevéltár).
22. A csikszeredai vár alaprajza 1752-ből (Hadmérnöki felvétel. Bécs, Hadilevéltár).
23. Az aradi vár alaprajza (Hadmérnöki felvétel. Bécs, Hadilevéltár).
24. A Szászsebes–Korödi Madonna (Nagy Ágnes felvétele).
25. Kolcvár (Horváth József felvétele).
26. Malajesd vára (Horváth József felvétele).
27. Bálványosvár (Foris Pál felvétele).
28. Déva vára (Horváth József felvétele).
29. Ika vára öregtornya (Kónya Ádám felvétele).
30. Almás vára (Benkő Elek felvétele).
31. Almás vára öregtornya (Kabay Béla felvétele).
32. A szászkézdi parasztvár védőtornya (Szilágyi Sándor felvétele).
33. A vajdahunyadi vár nyugati oldala (Marx József felvétele).
34. A vajdahunyadi vár déli oldala (Marx József felvétele).
35. A vajdahunyadi vár Mátyás loggiája (Kabay Béla felvétele).
36. Törcsvár (Erdélyi Lajos felvétele).
37. A rozsnyói vár (Kabay Béla felvétele).
38. A marosillyei kastély déli oldala (Szabó Dénes felvétele).
39. A marosillyei kastély régi és új bejárata (Szabó Dénes felvétele).
40. A marosillyei kastély reneszánsz ikerablakai (Szabó Dénes felvétele).
41. A marosillyei kastély boltozatos szobája (Szabó Dénes felvétele).
42. Gyámkő a marosillyei kastély boltozatos szobájában (Szabó Dénes felvétele).
43. A gyalui kastély főhomlokzata (Szabó Tamás felvétele).
44. A gyalui kastély oldalhomlokzata (Szabó Tamás felvétele).
45. A gyalui vár renoválási emléktáblája a kastély falában (Benkő Elek felvétele).

46. Geréb László püspök címere a gyalui várból (Kolozsvári Történeti Múzeum, Horváth József felvétele).

47–48–49. Renszánsz gyámkövek a gyalui kastély kapualjában (Benkő Elek felvételei).

50. A fogarasi vár főhomlokzata (Marx József felvétele).

51. A fogarasi vár védőbástya ágyúlőrésével (Marx József felvétele).

52. A fogarasi vár védőfala és a sarokbástyás kastély (Marx József felvétele).

53. A fogarasi vár Bethlen-címeres ajtaja 1627-ből (Kabay Béla felvétele).

54. A fogarasi vár rozettás-sarokleves ajtaja (Kabay Béla felvétele).

55. Renszánsz ikerablak a fogarasi várban (Kabay Béla felvétele).

56. A szilágysomlyói vár homlokzata (Nemes Ödön rajza 1866-ból. Budapest, Műemléki Tervtár).

57. A keresdi vár védőbástya (Szilágyi Sándor felvétele).

58. A bethlenszentmiklósi kastély udvari homlokzata (Erdélyi Lajos felvétele).

59. A bethlenszentmiklósi kastély emeleti loggiája (Erdélyi Lajos felvétele).

60. A küllői kastély (Erdélyi Lajos felvétele).

61. A kisbúni kastély főhomlokzata (Erdélyi Lajos felvétele).

62. A kisbúni kastély oldalnézete és udvari homlokzata (Erdélyi Lajos felvétele).

63. Az ózdi kastély főhomlokzata (Benkő Elek felvétele).

64. Az ózdi kastély udvari homlokzata (Benkő Elek felvétele).

65. Az imecsfalvi udvarház előreugró tornáccal (Kónya Ádám felvétele).

66. Előreugró tornác barokk oromfallal Alsócsernátonból (Kónya Ádám felvétele).

67. Barlabási Lénárd héderfajú udvarházának ablaka 1508-ból (Benkő Elek felvétele)

68. Későreneszánsz ablak Felsőmuzsnáról a XVIII. századból (Székelyudvarhelyi Múzeum, Zepezsaner Jenő felvétele).

69. Az alsótordai református templom és erősítésének terve (Hadmérnöki felvétel. Bécs, Hadilevéltár).

70. A marosvásárhelyi vártemplom alaprajza (Hadmérnöki felvétel. Bécs, Hadilevéltár).

71. A megyesi vártemplom alaprajza (Visconti, Morando Giovanni rajza. Bécs, Hadilevéltár).

72. A szászkezdői templomerőd (Szilágyi Sándor felvétele).

73. A székelyderzsi templomerőd (Ferenczi Géza felvétele).

74. A szászveresmarti vártemplom (Erdélyi Lajos felvétele).

75. A szerdahelyi vártemplom (Horváth József felvétele).

76. A csíkszentléleki vártemplom (Szerző felvétele).

77. A gidófalvi vártemplom (Szerző felvétele).

78. Kolozsvár megerősítésének terve 1718-ból (Hadmérnöki felvétel. Bécs, Hadilevéltár).

79. Beszterce alaprajza 1750-ből (Hadmérnöki felvétel. Bécs, Hadilevéltár).

80. Beszterce látképe (*Borbély Andor*: Erdélyi városok képeskönyve 1746-ból. EM. 1945. 11. ábra).

81. Segesvár látképe (*Tröstler, J.*: Das alt- und neue teutsche Dacia. Nürnberg, 1666. 404. és *Lukinich*: BethCsal. 69. kép).

82. Szeben látképe (*Tröstler, J.*: Das alt- und neue teutsche Dacia. Nürnberg, 1666. 364. és *Lukinich*: BethCsal. 49. kép).

83. Kolozsvári városkapu (Veress Ferenc felvétele 1859-ből).

84. A kolozsvári Bethlen-bástya a város felől (Horváth József felvétele).

85. A kolozsvári Bethlen-bástya a Tordai út felől (Horváth József felvétele).

86. A segesvári kaputorony (Benkő Elek felvétele).

87. A segesvári városkapu (Benkő Elek felvétele).

88. Segesvári védőtorony (Benkő Elek felvétele).

89. A nagyenyedi Csipkés-bástya (Benkő Elek felvétele).

90. Várad a XVI. század végén (Georgius Houfnagel rajza után készült rézkarc. Megjelent: *Braun, G. – Hogenberg, P.*: Theatrum praecipuarum mundi urbium liber sextus. Köln, 1617, Magyar Történeti Képcsarnok, Budapest).

91. A váradai vár a kéttornyú székesegyházzal (Bécs, Hadilevéltár).

92. Sükösd György nagyteremi síremléke 1631-ből (Kolozsvári Történeti Múzeum, Horváth József felvétele).

93–94–95. Részletek Sükösd György síremlékéről (Horváth József felvételei).

96. A görgényi vár a XVII. század végén (*Visconti, Morando Giovanni*: Mappa della Transilvania ...Hermannstadt, 1699).

97. A görgényi vár romjai (Erdélyi Lajos felvétele).

98. Jagelló-cimer a görgényi várból (*Balogh*: ER. 62. ábra).
99. Reneszánsz ablakok a görgényszentimrei kastélyon (Erdélyi Lajos felvétele).
100. 1640-ből való emléktábla a görgényszentimrei kastély falában (Erdélyi Lajos felvétele).
101. A szurdoki kastély (Század eleji levelezőlap).
102. Bethlen Elek címere Bethlenből (*Lukinich*: BethGal. 251. ábra, K. Sebestyén József rajza).
103. Díszágyú a bethleni várból (*Lukinich*: BethCsal. 36. ábra, K. Sebestyén József rajza).
104. Sebesvár látképe és alaprajza (Hadmérnöki felvétel. Bécs, Hadilevéltár).
105. Sebesvár romjai (Horváth József felvétele).
106. A nagysajói kastély (Szabó Dénes felvétele).
107. Lorántffy Kata ónkannája 1660-ból a nagysajói ref. egyház tulajdonában (Szabó Dénes felvétele).
108. Vésett díszítés Lorántffy Kata ónkannájáról (Szabó Dénes felvétele).
109. Emlékek hely Apafi Mihály születési dátumával a nagysajói ref. egyház tulajdonában (Szabó Dénes felvétele).
110. Az aranyosmeggyesi kastély homlokzata (AkadLt. Század eleji felvétel a Teleki család sároberkeri levéltárában).
111. Az aranyosmeggyesi kastély bejárata (AkadLt. Század eleji felvétel a Teleki család sároberkeri levéltárában).
- 112–113–114–115–116–117. Reneszánsz ajtók az aranyosmeggyesi kastélyban (AkadLt. Század eleji felvételek a Teleki család sároberkeri levéltárában).
118. Terem sor az aranyosmeggyesi kastélyban (AkadLt. Század eleji felvétel a Teleki család sároberkeri levéltárában).
119. Kandalló az aranyosmeggyesi kastélyban (AkadLt. Század eleji felvétel a Teleki család sároberkeri levéltárában).
120. Az aranyosmeggyesi kastély kandallója a Marosvásárhelyi Múzeumban (Szilágyi Sándor felvétele).
121. A nagybúni kastély (Erdélyi Lajos felvétele).
122. A kövári vár alaprajza (SzolnDMon. VII. 329).
123. Kővár romjai (Keleti Gusztáv rajza a Vasárnapi Újság 1869. 12. számából és *Lukinich*: BethCsal. 259. ábra).
124. Az alvinci kastély (Szabó Dénes felvétele).
125. Az alvinci kastély udvari homlokzata (Szabó Dénes felvétele).
126. Az alvinci kastély nyugati sarokbástyája (Szabó Dénes felvétele).
- 127–128–129. Reneszánsz ablakok az alvinci kastélyból (Szabó Dénes és Semlyén István felvételei).
130. Sorger Gergely 1733-ból való emléktáblája az alvinci kastély kapuja felett (Szabó Dénes felvétele).
131. A szentbenedeki kastély udvari homlokzata (Szabó Dénes felvétele 1944-ből).
132. A szentbenedeki kastély kaputornyja (Szabó Dénes felvétele 1944-ből).
- 133–134–135. Lépcsőházi részletek a szentbenedeki kastélyból (Szabó Dénes felvétele 1944-ből).
- 136–137. A szentbenedeki kastély nagytermének mennyezete (Szabó Dénes felvételei 1944-ből).
138. Az egeresi kastély (Benkő Elek felvétele).
139. Ajtó az egeresi kastélyban (Kabay Béla felvétele).
140. Emeleti ajtó az egeresi kastélyban (Benkő Elek felvétele).
- 141–142–143. Reneszánsz ablakok az egeresi kastélyban (Benkő Elek felvételei).
144. A mezőörményesi kastély (Szabó Dénes felvétele 1940 előtt).
- 145–146. Ajtókeret-törödékek az egykori marosszentkirályi kastélyból (Benkő Elek felvételei).
- 147–148. Ablaktörödékek az egykori marosszentkirályi kastélyból (Benkő Elek felvételei).
- 149–150–151–152. Mázatlan és mázos kályhacsempe-törödékek az egykori marosszentkirályi kastélyból (Szabó Dénes felvételei).
153. Valkóvára romjai (Kabay Béla felvétele).
154. A kaplyoni barokk kastély főhomlokzata (Szerző felvétele).
155. A kaplyoni kastély udvari homlokzata (Szerző felvétele).

156. A kaplyoni kastély régi védőfalának sarokbástyája (Szerző felvétele).
157. A bonchidai reneszánsz kastély sarokbástyája (Marx József felvétele).
158. Reneszánsz ablak a bonchidai kastély sarokbástyáján (Benkő Elek felvétele).
159. Ajtó 1703-ból a bonchidai kastélyban (Benkő Elek felvétele).
160. Részlet a régi branyicskai kastély falából (Szabó Dénes felvétele).
161. A branyicskai kastély védőfalának részlete (Szabó Dénes felvétele).
162. A branyicskai kastély védőfalának átalakított sarokbástyája (Szabó Dénes felvétele).
163. A branyicskai kastély egykori udvari temploma (Szabó Dénes felvétele).
164. A branyicskai volt udvari templom bejárata (Szabó Dénes felvétele).
165. A branyicskai volt udvari templom emléktáblája 1659-ből (Szabó Dénes felvétele).

Az előszóhoz csatolt magyarázó rajzok a következő munkák alapján készültek: *Könyöki József*: A középkori várak, különleges tekintettel, Magyarországra. Bp., 1905. *Gerő László*: Magyarországi várépítészet. Bp. 1955. *Lukinich Imre*: A bethleni gróf Bethlen család története. Bp., 1927. *Voit Pál*: Régi magyar otthonok. Bp. (1943) *B. Nagy Margit*: Reneszánsz és barokk Erdélyben. Buk., 1970. *Szentimrei Judit*: Székely festékesek. Buk., 1957. *Dr. Kós Károly*: A vargyasi festett bútor. Kvár, 1972.